

SLOVENECE

Štev. 188. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z uradnikom je mogoče govoriti le od
10 -12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v petek, 19. avgusta 1904.

Izhaja vsak dan, izven nedele in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemam:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnštvu
prejemam: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavljeno 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Ima se računanje enostopna petivrstna (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Med dvema ognjema.

(Dopis iz Trsta.)

Od južnoslovenskega obrežja do Alp se duje zadnji čas klic: „Guerra coll' Austria! — Vojna z Avstrijo!“ Sicer tudi najstrastnejši politiki uvidevajo, da bi bilo ob sedanjih razmerah bedasto, ako bi se Italija sama držala z vojno napasti habsburško monarhijo. Sovraštva do Avstrije pa vendar ne morejo skrivati, zlasti zdaj ne, ker se bo naša vojna mornarica presnovala in znatno povečala.

„Si scattaria di Trieste e Trentino, quando sarà,“ vzdihujejo laški sakotni politiki. Češ, „quando sarà“, „kadar bo“, „kadar se zgodi tisto veliko, preslavno dejanje, da bodo združeni Italijani padli po Avstriji, tedaj se bo svet narobe obrnil!“

Taki pojmi so mogoči le, ker je v solnečni Italiji splošna izobrazba precej pomanjkljiva.

Da, mlada je italijanska država, zato naj bi se varovala vseh velikih podjetij. Kaj pada Italijani tega ne priznajo, temveč menijo, da se smejo meriti z vsakim sosedom samo zato, ker so združeni. „Anglezem moramo vzeti Malto, Francozom Korsiko in Nizzo, Avstriji južne Tirole in Trst, to je sedaj laška vnanja politika! Bomo videli, če bo res. Samo toliko naj Lah gledajo, da jim Angleži ne vzamejo Sicilije, Francozi pa Sardinije. Ne z Angležem ne s Francozom se Italijani ne morejo meriti. Tudi ni nikjer zapisano, da bi jim Avstrija ne mogla še enkrat Benetk vzeti.“

Italijani sami pravzaprav nikoli niso premagali nobene velevlasti. Če so kdaj zmagali veliko državo, se je zgodilo s tujo pomočjo. Vnanje pomoči se nadejajo tudi v vojni, katero bi sedaj radi uprizorili proti Avstriji. In brez ovinkov rečemo: Ravno to je, kar bi Slovencem utegnili biti osodeno, pogubno.

Ne smemo namreč pozabiti, da so daleč gori na severu možje, ki so zapregli tajne niti svoje skrite in zvite politike čez slovensko zemljo do Adrije in Italije. Sicer se

skrivajo za druge. Prikrivajo tudi svoje zanjke. A poznamo oboje. Ne razprezajo pa samo skritih političnih niti po našem ozemlju, marveč hočejo že vreči železno verigo okrog slovenskih dežel in jih prikovati k Nemčiji, zakaj nameravali so z nemškim kapitalom zgraditi železnico, katero sedaj naša vlada gradi skozi Karavanke in Bohinj...

Paš Lah! zelo žele dobiti Trst v roke. A ravno tako si žele Trsta Nemci! Zato je nad vse smešno, da Italijani upajo dobiti Trst s pomočjo Nemcev. Lah namreč res računajo, da ob ugodni priliki Nemčija in Italija napadeta Avstrijo. Nemci bi vzeli avstrijske nemške pokrajine, Italijani pa zasedli južne Tirole in Trst. Tako mislijo Italijani in tako tudi govore.

Tudi nemški državniki mislijo svoje, pa so toliko previdni, da važne naklepe svetu prikrivajo. Ni tako lahko pogledati do dna nemški politiki, kakor laški. Toda glede na Trst so pruski nameni jasni; v tej zadevi se nemške spletke lahko pregledajo: Kar se tiče Trsta, Nemci Italijane za nos vlečejo.

Nemec popolnoma drugače računa, kakor Lah. Misli si namreč Nemec: „Italijani nam bodo s tem pomagali, da bodo z nami vred napadli Avstrijo. Ko bo Avstrija zmagana, bomo mi Nemci vzeli Trst in vse, kar je boljšega. Lahu bomo pa kakšno kost vrgli za vrata.“

Lah misli dobiti Trst s pomočjo Nemca. Prus se kaže polastiti Trsta s pomočjo Laha. To je velika politika! Kdo bi se ne smejal?

Čeprav so nemško-laške spletke ginljivo smešne, vendar utegnemo postati pogubne za slovenski narod. Zakaj Nemci si že sedaj trebijo pot proti Trstu. Izkušajo nas ponemčiti. Zapeljali bi nas radi tudi v luteranstvo. To delajo, da bi slovensko ljudstvo Nemcev ne motilo, kadar bi ti iztegnili roko po Trstu. Prusi so izdavnja prepričani, da bodo gotovo kdaj dobili v oblast ves slovenski svet s Trstom vred. Boje se pa, da bi jim mi Slovenci pri tem ne bili preveč na poti. Da, spoštovanje jim vzbujajo možata odločnost, ki jo kaže slovenski narod glede na vero in

narodnost. Zato se Prusi sedaj na vso moč trudijo, da bi nas Slovence ponemčili. Tako pripravljata Nemčija našemu narodu pogin!

Nad to prazno besede. Treba le oči odpreti, da se spozna poguba, proti kateri nas tira Prusija. Stoletja že ni bil naš narod v toliki nevarnosti! Prišli smo med dva ognja. Ni dosti, da grozi od severa Nemec, čigar želja je, ugonobiti nas popolnoma. Od juga mu tudi Lah ponuja svojo pomoč!

Slovenec, ki sedaj pomaga ponemčevati naš rod, je najnevarnejši izdajavec slovenstva in katoličanstva hkrati! In izdajavci so nam sedaj tem nevarnejši.

Z vsemi silami moramo torej nastopiti proti izdajavcem, ki pomagajo tujcu ponemčevati našo domovino!

Rusko - japonska vojska.

Z največjim zanimanjem in nestrpnostjo se svet pričakoval poročil o boju ruskega brodograja, ki je 10. t. m. udrl iz Port Arturja, z japonskim. Nadejali smo se, da se to brodograje združi z onim v Vladivostoku; žal, da se to ni zgodilo. Edini uspeh je doseglo rusko brodograje, da je precej poškodovalo japonsko in se otelo ujetju. Japonci seveda molče o škodi, ki jo je v tem držnem boju imelo njihovo brodograje. Danes je še nemogoča gotova sodba o posledicah, ki utegnemo vplivati na daljni razvoj vojske. Gotovo pa je, da Japonci tudi sedaj niso neomejeni gospodarji na morju. Škoda je le, da rusko baltičsko brodograje ne hiti na pomoč, in da brodograje iz Port Arturja ni udrl iz pristanišča, ko je vladivostoško brodograje križarilo še na jugu japonskih otokov. Tudi ni bilo pravično, da je admiral Witheft razobesil svojo zastavo na »Cesarevičev«, ki je bil svečana meseca hudo poškodovan in gotovo ni mogel dohajati ostalih ruskih ladij. Te so morale braniti »Cesarevičev« in tako so bile od sovražnikovih krogel hudo poškodovane.

Sicer pa je neverjetno poročilo, da bi se bilo nekaj ruskih ladij vrnilo v Port Artur. V tem slučaju bi morale spet prodreti japonsko brodograje. Bolj gotovo je, da so te ladje ob vzhodni japonski obali na potu v Vladivostok. Tako poročajo, da so videli rusko križarico »Novik« pluti proti

Vladivostoku. Rusko brodograje torej ni še uničeno in Japonci bodo imeli še dovolj dela.

Obleganje Port Arturja.

Ljaojan, 18. avg. Japonci postavljajo vedno nove topove na višine ob zapadni strani Velje gore. Za zdaj je pred Port Arturjem — brez pomožnih čet, ki se pričakujejo — 90 000 mož s 500 topovi in 50 možnarji.

Petrograd, 18. avgusta. »Novi Kraj« (ruski list v Port Arturju) piše, da je pokopavanje mrličev v interesu obeh bojujočih se strank. Na bojišču ostaja po tisoče mrličev, katerih nihče ne pokopava. Fotografirane slike, kako Japonci Ruse pokopujejo, naj nikogar ne premetajo! To so le reklamne slike. Na redno pokopavanje vseh padlih vojakov niti misliti ni, ker je za to treba časa in varnosti pred sovražnim napadom. O grobna množica mrličev, ki leže okoli Port Arturja, prisedanji vročini hitro gnije in okužuje obokarmadi. — Port Artur je sicer odbil doslej vse napade. A napadalci lahko vse izgube dopolnijo z novimi silami, kar obleganim četam ni mogoče. »Novi Kraj« ceni številno obleganje Japoncev na 100 000 mož. Rusov v trdnjavi je pa po dosežanih izgubah komaj še 20.000. Da bi se pa Port Artur udal, na to ni misliti ob odločnosti generala Steslja. A da bi Rusi odbili glavni napad, ki ga pričakujejo naslednje dni, za to bi bilo treba, da pobijejo vsaj eno petino Japoncev, drugače se ti ne umaknejo. Ali je to mogoče, tudi če bi ruska hrabrost bila nadčloveška?

Ljaojan, 18. avg. Kljub obleganju imajo v Kuropatkinovem taboru vedno poročila iz Port Arturja. Vsa poročila pa imajo ta smisel, da so Port Arturci pripravljeni na smrt, a se ne bodo udali. Tukaj vse misli bolj na Port Artur, nego pa na se. Gotovo je, da bo v letopisih ruske armade bramba Port Arturja spadala med najsijajnejša dela. Ako tudi pade Port Artur, bo to le en dogodek v vojski, kajti potem se bo boril še Kuropatkin do zadnjega.

Peterburg, 18. avg. Kuropatkinov list »Vestnik mandžurske armije«

LISTEK.

Boji ob reki Jalu.

(Konec.)

Ruski polki so se resno pripravljali na boj. Noč je bila tiha. Reka je mirno valila svoje vode proti morju. V taboriščih se ni oglasil niti eden zvok. Skoro nič ni vzbujalo slutnje o viharju, ki je vzdihval drugi dan. Zjutraj zarana so bile še odete v meglo višine okrog Tjurenčena in Potetjaezi, ko so že zagrmeli japonski topovi, in vsa njihova armada se je začela premikati, napadaje istočasno ruski oddelek na več mestih. Japonske čete so dosele v Sandžu ter se nahajale v bližini Husana in Lisavena. Skoro cela divizija je s pomočjo dalekostrelnih topov iz Jižu in baterija, ki so jo imeli seboj (blizu 20 topov ali več) pričela napad na Čingov in Tjurenčen. Več nego dve diviziji prekoračivši Jalu pri Ambilu, sta se pomaknili k reki Ejhe, da bi jo prekoračili in se vrgli na levo rusko krilo; vojne ladje pa so grozile Andunu. Japoncev je vseh skupaj

nastopilo gotovo nad 60 tisoč. Prvi silni napadi Japoncev so bili odbiti s tako hudimi izgubami na njihovi strani, da so se njihove prve vrste kar tajale od ljutega ognja ruskih bataljonov in topništva.

Smrt, ki je hitela nad nje iz ruskih brzostrelk, jih je neusmiljeno kosila in kroglje iz topov so silno redčile njihove čete. Toda njihovo veliko število jim je dopuščalo nadomeščati uničene oddelke z novimi, ter ljuto nadaljevati svoje naskoke. Ruski prednji oddelki so se bili hrabro ter zavračali naskoke sovražnikov; toda številna pramoč je slednjič le povzročila, da se je sovražnik jel po malem pomikati naprej, prizadevaje napadanim težke izgube, zlasti iz svojih topov. Ruski bataljon, ki se je nahajal v Čingovu, slednjič ni bil več v stanu vztrajati pred napadi japonskih polkov, ter se je moral umakniti na drugo pozicijo, da deluje ob enem z 12. polkom.

Na drugi strani sta japonski diviziji, (gardna in druga) dospeli do reke Ejhe, prebredli jo in napadli dva ruska bataljona (22. polka), za katerimi se je kasneje boril

še 12. polk. Očveč je skoro pripovedovati, da je ti dve diviziji drago stal prehod čez Ejhe in prvi napad na ruske pozicije. Trupla ubitih in telesa ranjenih so nastilala pot napadajočim Japoncem ter plavala po bistri reki v Jalu. Celi nasipi mrtvih in ranjenih so nastajali, kakor pripovedujejo ruski vojaki. Nič neverjetnega ni v tej primeri, ker so Japonci napadali v kolonah. Ruski bataljoni so se držali hrabro in neustrašeno, boreč se za vsako ped zemlje. Ogenj topništva je bil v sovražne čete z ljuto močjo. Tako se je vnel boj po vsi črti od Tjurenčena do Čingova. Več nego dve japonski diviziji sta napadali dva ruska polka, ki sta gledala smrti hladnokrvno v oči in odbijala z nepopisno hrabrostjo nekaj ur sovražnikove napade. Tukaj na levem krilu in deloma tudi v središču ruske bojne črte se je vršil smrtni boj.

Japonci, zbirajoči svojo moč bolj in bolj na to stran, so ponavljali atako za atako ter se pomikali naprej. Ruski bataljoni so vkljub ognju topništva in pehote nepremično vztrajali na svojem mestu in tako je divjal do

poldneva nejednaki boj: bataljoni proti polkom. Toda čimdalje težje so se držali prvi, ki jih je nemalo padlo, mnogo jih je ječalo ranjenih na tleh, in njihove vrste so postale vedno redkeje. Kompanija s strojnimi puškami se je vrgla k bateriji, da s točo svojih krogelj zadrži sovražnika, toda tudi ona ni mogla več pomagati, da celo umakniti se je bilo nemogoče. Vojaki so hoteli odnesti topove z rokami, toda vsi poizkusi so se objalovili nad strmostjo gorskih pobočij tako, da so slednjič sklenili, napraviti jih neporabne. Stabni kapitan Sapožnikov je lastnoročno pobral zaklope od vseh ter jih razdelil med kanonirje za spomin!

Ko je došel 11. polk, se je boj razvnel z novo silo, toda Japonci so bili tedaj že skoro od vseh strani obkolili ruske bataljone in 11. ter 12. polk sta morala delati še protinaskoke, halaboga, ki sta jo rešila z odlično, neomajno hrabrostjo.

Enajsti polk je nastopal z razvitim praporom in z godbo, ki je igrala rusko himno in ognjevito koračnico.

Spredaj je jeznil na konju poveljnik in

ima dopis iz obleganega Port Arturja, kateri popisuje izbrano delavnost generala Steslja in Kondratenka. Oba neprestano dopolnjujeta utrdbe. Nove utrdbe nastajajo na vseh granih in celo na takih krajih, kjer se smatrajo prej za nemogoča. Dela, za katera so prej inženirji določili dobo več let, sta Steselj in Kondratenko izvršila v štirih mesecih. Zgodovina ne bo pozabila teh junakov.

Peterburg, 18. avg. Iz Ljaojana na poročajo, da so Japonci po vročem boju prepodili Ruse iz notranjih utrdb.

Morska bitka dne 10. avgusta.

O pomorski bitki med Japonci in Rusi prihajajo podrobna poročila.

O bitki poroča poveljnik japonske vojne ladie »Mikaza«, kapitan Ogura, ki je ranjen v Sasebi. Japonski oglednici so 10. t. m. po brežičnem prizorju za ob 7. zjutraj obvestili japonske brodograditelje o namerjenem izpadu ruskega brodograditelja. Japonsko brodograditelje se je torej lahko pripravilo na sprejem Rusov in jih je izvabilo na široko morje. Opoldne je dobilo japonsko brodograditelje nalogo napasti rusko brodograditelje, sestavljeno iz »Retvizana« in še petih bojnih ladij, štirih križaric, osem rusilcev torpedovk in iz ladje za bolnike. Razpostavljen je bilo v dolgi vrsti. Japonci so pričeli s streljanjem, in Rusi so jim takoj pričeli odgovarjati. Kakor toča, tako na gosto so padale kroglice. Japonci so boljše streljali, kakor Rusi. Ko je boj trajal dve uri, sta se brodograditelji za nekaj časa ločili. Ob petih so pa zopet Rusi napadli japonsko brodograditelje. Admiral Togo je bil ves čas na poveljnem mostu ladje »Mikaza«. Ob pol 8 uri sveder je ruska kroglica zadela »Mikazo« in ranila veliko častnikov in moštva. — V najhujšem ognju je strel iz »Mikaze« zadel tudi »Cesarjeviča«, katerega je znatno poškodoval in ubil admirala Withelta. Ta strel je bil odločilen, ruska bojna črta je prišla v nered in ladje so izkušale rešitev vsaka na svojo pest. Najbolj trdovraten je bil »Retvizan«, ki ni prenehal s streljanjem preje, da so bili postreljeni vsi topničarji. Ob pol 9 zvečer je Togo rusilcem torpedovk zapovedal zasledovati Ruse. — Streljanje v pomorski bitki je bilo tako grozno, da je osivelo več mladih ljudi.

Peterburg, 18. avg. Na »Askoldu« je bilo deset mornarjev ubitih, petnajst težko in dvajset lahko ranjenih. Padel je praporščak, ranjeni so štirje častniki.

London, 18. avgusta. Neki častnik »Cesarjeviča« poroča: »Naš admiral je bil ubit, ko je ravno dajal povelja. Ista granata je ubila tudi dva praporčna častnika, še nekoga drugega častnika in 4 mornarje. Neka druga granata je zadela oklopnico pod krmilom ter se razletela. Mnogo v bližini stoječih mornarjev je bilo ubitih ali težko ranjenih. Tretja granata tekom petih minut je zadela jambor ter ga zlomila. Druga granata je poškodovala tudi telefon, brzozav, kompas in krmilo. Vsa ladja se je tresla in sukala v krogu, dokler niso v desetih minutah poškodb provizorično popravili. Nato je prevzel poveljstvo fregaten kapitan ter zapovedal pluti proti Cintavu. Ker je bil kompas pokvarjen, ravnati se je moral po zvezdah. Medtem je do 3 ure zjutraj sestavil eden častnikov nov kompas. Ponoči so nas napadle japonske torpedovke petkrat, vendar pa ni zadel ladje noben izstreljenih torpedov. Tudi so izpustili Japonci pred našim brodograditeljem mnogo plavajočih min. Vsi topovi in stroji so izvrstno delovali. Oklop je izbrano odbijal japonske projekte, še celo dvanajstpalčne kroglice ga niso mogle nič poškodovati. Ker so nam sovražne kroglice odbile dimnike, porabili smo 350 ton premoga, dočim bi ga drugače le 120 ton. Vendar bi »Cesarjevič« lahko še vozil 16 vozlov. Ko smo došli v Cintav, pričeli so ga Nemci raz-

šel polkov svedenik. . . Kompanije so pohitevale nepreplašno v napad, pripravljene, umreti ali prebiti se skozi sovražne vrste, delaje si z bajoneti krvavo pot. . . A prvi takšen napad ni imel zaželjenega uspeha, ker Japonci niso vzprejeli boja na bajonete, temveč so s streljanjem podirali junake. Poveljnik polka je pal, svedenik in kapelnik sta bila ranjena; nekoliko častnikov in prostakov je istotako dalo življenje ob tem junakem naskoku.

A iznova so se zbrale kompanije ter pričele odločen napad na sovražnika, ki je bil prisiljen, napraviti pet junakom, kateri so zapuščali bojišče s ponosno plapolajočo zastavo. Bil je to takšen čin, da so se celo mnogi Japonci šudili ter kričali »ura!« tištim, katerih ni bila mogla streti njihova mnogokratna premč.

Ravno takšen protinapad je izvršil tudi 12. polk, ki se je ravnotako z nedotaknjeno zastavo prebil skozi neprijateljske vrste. Ko je došel 10. polk, so pod njegovo brambo odšli drugi polki, ki so se bili udeležili boja, na cesto proti Fenvančenu.

orožerati. Sidro je odbila ladji japonske granata.

V Mandžuriji.

Na mandžurskem bojišču je položaj neizpremenjen. Do odločilnega boja ni še prišlo. Japonci hočejo napasti Ruse. Radi bi izvabili Ruse, da bi napadli njihovo armado v utrjenih ljojnjskih postojankah; a dosedaj Rusi niso še šli na japonske linije, akoravno so jih pokušali Japonci prestopiti, češ, da niso tako močni, kakor Rusi, ker je mnogo čest odšlo pred Port Artur. Sedaj bodo Japonci pokušali obti Ruse. Poročilo o zavzetju Dupindušavskega prelaza na vzhodnem krilu ruske armade potrjuje to podmeno. Japonci bodo pokušali iz Cjanšana prodirati proti Mukdenu, a iz Njučvana prodirajoče japonske čete groze, da obidejo Ruse na desnem krilu. Sedanje deževje sicer zavira kretanja čet, a ko postane lepše vreme, se bo najbrže tudi na mandžurskem bojišču odločila usoda.

Ruski general Kuropatkin ima jako težavno stališče. Na eni strani menda še vedno nima dovolj moštva, ker se ruska mobilizacija ni izkazala, na drugi strani pa ga zavira Aleksjev, ki je še vedno nekak viškovni poveljnik. V Parizu so razširjene govorice, da Kuropatkin bojeha in bo najbrže odpoklican. A ta vest je najbrže izmišljena. Pri znanju pa mora vsak tizen prevojevalec, da je jako težko doseči uspehov v boju s sovražnikom, ki ima številnejšo, dobro izurjeno armado pod vodstvom spretnih častnikov in ki mu je dežela dobro znana.

Peterburg, 18. avgusta. Iz Ljaojana poročajo, da japonske čete splošno prodirajo proti severu. Japonci hočejo najbrže izvršiti nove načrte. Skrajno levo krilo Okuove armade je ob Tajjenskem prelazu. Pri Taku so trije polki. Armada generala Nodzua iz otka Fermanza je zasedla Medulinski prelaz.

London, 18. avg. Iz Ančatana poročajo: Sed dni že vlada popoln mir. Vročina se je zmanjšala in vojska počiva. Japonci poslednji čas ne napredujejo, ampak utrjujejo svoje postojanke, krepé svoje zadnje voje in se pripravljajo k udarcu na Ljaojan. Sodijo, da pride tam do glavne bitke, a šele tedaj, kadar bodo Japonci obšli vse rusko desno krilo. Vinkovu izkrcavajo Japonci ne; prenehoma velike množice vojakov.

Vojska na morju.

London, 18. avgusta. Reuterjev brzozav poroča iz Sangaja: Tu pričakujejo japonskega brodograditelja. Japonci bodo zahtevali, da rusko brodograditelje takoj zapusti Sangaj ali naj se pa razoroži, kakor v Cintavu.

Berolin, 18. avgusta. Posadka v Cintavu razoroženih ruskih ladij, približno 1000 moč, je nastanjena v Cintavu.

London, 18. avgusta. Nemška križarica in dve nemški torpedovki križarijo v Kiavčovskem zalivu, da zabranijo morebitna japonska nasilstva. V Cintav pride še več nemških bojnih ladij, da bodo pomnožile nemško brodograditelje.

Peterburg, 18. avgusta. Vojno ministrstvo je dobilo poročilo, da se je potopila na potu v Vladivostok križarica »Novik«. (»Novik« je bil zgrajen l. 1900. in spada med male križarice. 3000 ton, 2 stroja, hitrost 25 vozlov, preмога 500 ton, 6 topov po 120 mm brez navpičnega oklopa.)

London, 18. avgusta. Iz Cintava poročajo, da je nemški guverner izjavil o ruskem brodograditelju, ki je v takajšnjem pristanišču, da ostane tu do konca vojske.

Tokio, 18. avgusta. V Tokiu so razširjene govorice, da se je velika križarica »Rosija« na potu v Vladivostok potopila. (»Rosija« je bila spuščena na morje 1896. z 12 800 tonami; hitrost 195 vozlov, 2300 ton premoga, 4 topovi po 203 mm, 15 po 150 mm, 12 po 75 mm; navpični oklop.)

Port Artur.

Pred Port Arturjem je položaj neizpremenjen. Neki ruski dopisnik poroča, da nosi v trdnjavi vsakdo orožje. Japonci so do 4. t. m. izgubili pri napadih do 10 000 moč. Japonski vojaki pred Port Arturjem so ve čiraoma iz severnih japonskih otokov. Japonci sežigajo mrliče v apnu in pošiljajo pepel na Japonsko. Trdnjava stoji pred odločitvijo. Japonski poziv, da naj se trdnjava uda, je Steselj odklonil. V sedanji vojski smo doživeli že toliko presenečenj, da bi bilo neumestno ugibati, koliko časa bo preteklo, preden si Japonci o svoje Port Artur. O utrdbah poročajo zopet nekateri, da ne od govarjajo popolnoma modernim zahtevam, ker so po večinoma narejene iz zemlje in betona, a premalo zavarovane s oklepi. Tudi grajajo, da so preblizu mesta, ki je tako razpostavljenovo sovražnim kroglijam.

London, 18. avgusta. Port Artur še ni kapituliral. Kakor poroča »Daily Ex.« iz Tokia, je Steselj odklonil izročiti trdnjavo Japoncem. Japoncem je v pismu izrazil uljudno zehvalo za varstvo mirnih stanovcev, ki so na japonski poziv zapustili trdnjavo. Svoj poziv, da naj se trdnjava uda, so Japonci utemeljevali z željo mikadovo, ki bi rad preprečil klanje, ki bi je

povzročil naval na trdnjavo. Opozarjali so Steslja na neuspeh nadaljne obrambe.

Tokio, 18. avgusta. (Uradno) Japonski poveljnik Port Artur obleganega japonske armade poroča, da je 16. t. m. odposlal k ruskim prednim stražam obojstranca z dopisom, kateri je obsegal želje mikadove, da naj nevojaki zapuste trdnjavo in s svetom, da naj se trdnjava uda. Dne 17. t. m. je ruski parlamentarinesel odgovor, v katerem je odklonil Steselj obe japonski točki.

London, 18. avgusta. Japonci so izjavili, da hočejo osvojiti Port Artur v petih dneh. Rusi trdijo, da bodo branili trdnjavo še dva meseca, a priznava jo, da bo Port Artur padel. Japonci nič več ne skrivajo, da bi radi hitro zavzeli trdnjavo; ker hočejo čete drugod porabiti in bi tudi radi svoje brodograditelje, ki je sedaj pred Port Arturjem, poslali proti vladivostokskemu brodograditelju.

Vladivostok.

London, 18. avgusta. Obe križarici vladivostokskega brodograditelja »Rosija« in »Gromboj« sta pripluli v Vladivostok. V Vladivostoku pričakujejo, da japonsko brodograditelje napade trdnjavo. Priprave za obrambo na vse moč hitro pospešujejo.

Praga, 18. avgusta. Češki kapelnik Jožef Spala piše iz Vladivostoka: O vojski ne smem mnogo pisati. Cenzura bdi nad vsako besedo, in mi smo se morali vsi zavezati s častno besedo, da ne bomo ničesar pisali domov, kar bi bilo v nasprotju z ruskimi vojnimi načrti. Mi tukaj mislimo, da bo vojska trajala še dolgo časa, tako dolgo, da besta obe strani popolnoma izčrpali svoje moči in da se bodo Japonci še kesali, da so se dali od svojih prijateljev nahujskati za to vojsko. — V Vladivostoku so razpisane premije za one, ki vzamejo ali topote kako japonsko ladjo. Premija za štiri parnike z vojnimi kontrolbandom znaša en milijon rubljev. Častniki vladivostokskega brodograditelja so se pa zmenili, da vse te premije darujejo za povečanje ruskega vojnega brodograditelja.

Rusko vojno posojilo.

Petrograd, 18. avgusta. Curski ukaz razglasa: Z ozirom na izredne vojne stroške se ukazuje emisija šest novih serij državne rente v skupnem znesku 150 milijonov rubljev na štiri leta. Renta se izda v papirjih po 50 rubljev za 36% in je prosta davka.

Kuroki — Poljak?

Dvorjan Poljakov zagotavlja v »Prizovskem Kraju«, da je japonski general Kuroki res Poljak, in sicer vuk magnata Kurovskega, ki je v tridesetih letih prošlega veka moral zapustiti domovino. Kuroki ne skriva svojega rodu in pošilja svojim rojakom jetnikom razna darila — japonske pahljače, solalnike in odeje.

Vojni kontraband

London, 18. avgusta. Ruska križarica »Ural« je dvakrat »na slepo« ustrelila ob portugalskem obrežju na angleški parnik »Scotian«, na kar se je ta ustavil. Rusi so ga preiskali in izpustili. Pozneje je ustavila »Ural« tudi parnik »Brookfield« 45 milj od Gibraltarja. Parnik »Orcyca« in več drugih parnikov pa je sporočilo v Gibraltarju, da jih je zasledovala neka ruska križarica.

Baltiško brodograditelje

Petrograd, 18. avgusta. Da bo baltiško brodograditelje kmalu odrinilo na Vzhod, se sklepa iz signalov, ki jih je dajalo brodograditelje 13. t. m. Ladje na kronštatski ladjedelnici so poslale eskadri s signali sledeči pozdrav: »Naj bog blagoslovi vašo pot, ki naj donese Rusiji, katera véruje v vas, slavo in čast! Bodite hrabri, močni in odločni!« »Knez Suvarov«, na katerem vihra admiraloza zastava, se je srčno zahvalil za ta pozdrav. — Oddelek, ki je v libavskem pristanišču, je odplul, neznane kam.

London, 18. avgusta. Kakor poroča »Times«, je Rusija pripravila vse, da bo imelo baltiško brodograditelje na vožnji v Vzhodnjo Azijo dovolj premoga tudi za slučaj, ako nekatere velevlasti zabranijo Rusom nalaganje premoga v svojih pristaniščih.

Nemški ljudski shod v Opavi.

Že davno naznanjeni shod nemških kričadev radi slovanskih vspelednic v Sleziiji je bil večeraj v Opavi zelo klaveren.

Nemci so namreč upili, da bo na tem shodu nad 20 000 oseb, toda bridko so se varali.

Došla je namreč komaj tretjina pričakovanih. Toliko pričakovani posl. dr. Beurle ni prišel, dočim je moral poslanca Franca Hofmanna opavski župan Roehovanski tako-rekoko privleči na shod. Tudi dr. pl. Demel iz Tešina se je skesal ter ostal raje doma.

Shodu so načelovali poslanci: Wolf, Türk, Schreiter in Bendel. Večina udeležencev je bila zelo nezadovoljna s

shodom. Shod je otvošil opavski podžupan Krommer. Tudi župan Roehovanski, ki se ni hotel udeležiti pojedine na proslavo cesarjevega rojstvenega dneva, je prišel na shod. Prvi je govoril deželni poslanec Kuroki, ki je izjavil sledeče: »Vas je s svojim shodom glede slovanskih učiteljstev zato škodovala Nemcem, da pomiri čisto obtrudbo, zadovolji poljski ljud in si tako negotovi vesino pri razpravi o sporazumniem s Ogrsko. In to so potem prežvekovali vsi nadaljni govorniki.

Sveda se poydarjali v resoluciji, da je ustanovitev slovanskih vspelednic na slovanskih učiteljskih držno izzivanja Nemcem in nevarnost za nemško posest. Zahtevali so nadalje tudi nemščino za državni jezik.

Po shodu so Nemci priredili demonstrativni obhod pred spomenik cesarja Jožefa II. Spreved se je pomikal tudi nemško posllopja deželne vlade. Grof Thun je imel ravno povodom »cesarjevega rojstnega dne slavnostni obod. Množica je pričela z demonstracijami. Pri tem je prišlo do krvavega spopada med orožničkom in kričadji, ki so krulili »Die Wacht am Rheine«. Škandal je bil tak, da je bilo celo znanemu kričadju nemškemu poslanecu Wolfu preveč. Spiezal je na svetilke in pozival množico, da naj nadaljuje obhod pred cesarja Jožefa II. spomenik. Orožništvo je nato neskočilo množico in jo razgnalo. Vojaška godba je igrala domoljubne komade in nemški razgrajaci so se povrnili. Orožništvo se jim je postavilo nasproti s golemi bodali in prišlo je do spopada. Ranjeni sta bili dve osebi: nekemu peku je bila prerezana žila na vratu in drugi kričad je bil ranjen v hrbet. Več oseb je bilo lahko ranjenb. Orožništvo je prišlo več oseb. Pozneje je zasedla prostor pred palačo deželne vlade četa pehote in oddelek konjice.

Množica je nato korakala pred spomenik cesarja Jožefa II, kjer so položili venec in je bil zopet govor ter so zapeli neko nemško narodno pesem; nato se je razkropila.

Schönerer razžaljen.

Ker je občina v Habu sijajno sprejela cesarja, je naznanil Schönerer mestni občini, da odloži častno meščanstvo. Pismo Schönererjevo slove, kakor poročajo nemški listi: »Ko mi je mesto Hab zaradi mojih velikih zaslug na nemški narod v Avstriji podelilo častno meščanstvo, sem bil valed tega odlikovanja jako ponosen. Dopis, s katerim sem bil o tem obveščen, je končal s pomenljivim besedilom: Hočemo vztrajati. A sedaj je mestni svet v sporazumu s hebskim občinskim svetom sklenil povabiti avstrijskega cesarja, onega vladarja, ki je Badenijevemu ministarstvu, znanemu valed zloglasnih jezikovnih odredb, večkrat izjavil popolno zaupanje in ki slej ko prej povzroča poslovanjenje nemške posesti, povabil na obisk Hab. Ker je ta sklep v protislovju z vsenemškim načrtom, ki prepoveduje v nemcemem udeležbo pri udnostnih izjavah, je dokazano, da je hebška občina krenila z vsenemških potov. Z to odstopim kot častni meščan. Pač bi znani pijanec Schönerer ne imel srčnosti pisati tako veleizdajerskega pisma, ako bi ne bil imun, ker ima še od prej pred ridoetom grozen rešpekt. A se so tako neumni nekateri Nemci, da upoštevajo Schönererjevo po pi-jedji omotene sklepe. Valed njegovega pisma je namreč odstopil podžupan v Habu dr. Bernardin.

Ogrski sabor in hrvaški poslanci.

Iz Zagreba, 15. avgusta.

Ogrski sabor je sklenjen ter se snide iznovič meseca oktobra. Znano je, da sedi v tem zboru tudi 40 hrvaških poslancev, kateri imajo pravico govoriti v hrvaškem jeziku pri vseh razpravah, ki se tijejo skupnosti stvari. Za večkrat so se tožili Hrvati, zakaj njihovi poslanci vedno molče, saj lahko govore hrvaški, če ne znajo mažarski. Mažarski poslanci so se celo že sami večkrat potožili, da Hrvati vedno molče, in da se nočejo izjaviti o nobeni stvari v ogrskem saboru. V zadnjem zasedanju je postalo to dosledno molčanje hrvaških poslancev za hrvaški narod že prav kritično. Toliko napadov na Hrvaško se ni čulo v ogrskem saboru že zdavnaj ne, kakor zidnja dva meseca. Toda Hrvati so le molčali. Do kraja vendar ne. Zglasil se je glasoviti Kovačević, toda ne da brani Hrvaško, marveč, da jej še on zada udarec. Njega govor je obsodil celo mažaronski uradni list, obsodilo so ga tudi njegovi tovariši, toda vzdignil se ni nobeden, da hrvaškega izdajico osramoti pred celim saborom. In Kovačević ostane še za naprej imeniten član mažaronskega kluba v hrvaškem saboru. In kaj je sledilo v ogrskem saboru izza tega dogodka? Ko je videl poslanec Banffy, kakšne kukavice so Hrvati, ki sede v ogrskem saboru, je zanikal obstanok kraljevine hrvaške ter jo proglasil enostavno s osem mažarskih županij. Vsakdo je pričakoval, celo mažaroni v Zagrebu so mislili, da se bode zdaj vendar našel hrvaški poslanec, da odbije to grdo in nesramno zausnico celemu hrvaškemu narodu. Ni se našel Hrvat, ki bi

častno in dostojno izvršil to nalogo, marved so mažaronski poslanci bili zadovoljni in presrečni. ko je bivši ban Khuon Hadervary dokazoval po nekaj mažarških zakonikih, da je Hrvaška kraljevina, a da naslov velja po pribliki toliko, kolikor naslov kraljevine Jeruzalemske. Mažaronski poslanci so si vzeli tedaj za svojega branitelja onega državnika (!), ki je skozi celih dvajset let zistematično zatiral čast in dostojanstvo hrvaške kraljevine, in ki ni hotel v delih dvajsetih letih prepričati se iz temeljitih zgodovinskih knjig, svedča hrvaških — da je Hrvaška starejša kraljevina nego Ogrska.

To pa še ni vse. Vsa Hrvaška je bila vzemirjena radi ravnanja vojaške oblasti prigodom dogodka v pešuhski kadetski šoli. Poznato je, da so silili hrvaške kadete, da pojejo mažarsko himno, a oni kot Hrvaši tega niso mogli niti hoteti. Bili so zato kaznovani in izključeni. Ves hrvaški narod je pridakoval, da se bode radi tega dogodka gotovo oglasil kateri hrvaški poslanec na ogrskem saboru. Pri tej priložnosti se je dalo lepo govoriti o hrvaški kadetski šoli v Zagrebu, katero zahteva ves narod. Mažaronski poslanci so molčali vsi in hrvaški kadeti morejo pričakovati še hujših časov, saj se radi tega na merodajnem mestu nobeden ne pčtoši.

Razpravljalo se je v saboru o finančah in komunikacijah. Hrvaških poslancev še blizu ni bilo. In koliko bi se dalo in moralo govoriti v tem pogledu ravno glede Hrvaške. Ves narod toči na slab promet, na visoke tarife, na neurejene reke, na neizvedene ali prepotrebne železnice in na mnoge druge pomanjkljivosti. A kaj vse to mar hrvaškim poslancem, blagostanje naroda jim je deveta skr. Zakaj se ni oglasil vsaj letos kateri poslanec za državno podporo, katero bode Hrvaška neobhodno potrebovala, ker ji presti glad na vseh konceh. Saj je vendar dolžnost zajedniške vlade, da pomore tudi Hrvaški, ko bode dajala podpore Ogrski. Pa zakaj bi dajala, ker se zato še nobeden ne zmeni. Mi si ne moremo misliti več malomarnosti, kakršna je leta mažaronskih poslancev za hrvaški narod. Le kdor vedno in na pravem mestu vpije, more kaj doseči, z molčenjem pa se ne dobi nič. In ker so hrvaški poslanci skozi več nego dvajset let vedno molčali, ni narod tudi nič dobival in zato je tako strašno osiromašil, da se zdaj trumoma seli v Ameriko.

Nataš pri sktepu saborskega zasedanja je dobila Hrvaška še zadnjo zausnico. Poslanec Bannly je namreč napadel ministra Tiszo zato, ker je dovolil, da je bila razobešana hrvaška zastava na guvernerjevi palači na Reki prigodom prisotnosti severoameriške eskadre. Mi smo o tem dogodku sporočili ob svojem času ter rekli, da smo radovedni, kako bode Tisza opravičeval hrvaško zastavo na Reki, če ga bodo napadli radi tega. Za vsakega Mažara, a posebno še za ministra Tiszo, je to dišto lahka stvar, saj se Hrvat in hrvaška stvar sme in more povsodi nekaznjeno zasramovati, ker ima 40 nemih poslancev v saboru. Zato se je izjavil o hrvaški zastavi prav zasmehljivo. Reka je mažarska, pravi Tisza, to je za vsakega Mažara nepobitna stvar, a kar se tiče hrvaške zastave, je bila ona razobešana le za ura, pomena pa ta zastava na Reki ne more imeti; le sunaj Reke bi mogla imeti vrednost, ker je reški guverner tudi guverner ogrske hrvaškega Primorja. Komur je znano državno zakonodavstvo glede Reke, ta ve, da je Tisza v svojem govoru povedal toliko nepostavnosti kolikor besedi. Toda Mažari mu verujejo, ker se tudi zdaj ni našel noben Hrvat, ki bi bil zbrani mažarski gospodi povedal pravo besedo na pravem mestu. Kaj pomaga vse, če hrvaški opozicionalni časo piši dokazujejo pravo Hrvaške na Reko, če se pa od 40 narodnih poslancev ne potruji niti eden, da pove resnico tamkaj, kjer je treba. Ti hrvaški poslanci so bili dolžni neprenehoma paziti v zajedniškem saboru na vsako besedo glede Hrvaške ter braniti postavljene njene z vsa odličnostjo. Ko bi se bilo tako delalo precej od početka, nikdar Hrvaška ne bi bila doživela take sramote, kakor v zadnjem času. Bode li hrvaški narod še dolgo trpel, da mu teh 40 mažaronskih poslancev še dalje izpodkopuje njegov obstanek, čast in narodno poštenje?

Dopolnilne volitve v Sibeniku.

Dne 16. t. m. je bil v Sibeniku izvoljen v deželni zbor sodnijski tajnik dr. Anton Dulibić, pristaš hrvaške stranke prava.

Ogrska zbornica magnatov.

V nadaljni seji je v sredo škof Szmrecsanyi zagovarjal cerkvene pravice glede vzgoje katoliških duhovnikov. Grof Desseuffy je pripravil vladi, naj brani ogrske koristi pri obravnavah o nagodbi. Grof Tisza je odgovarjal imenom vlade deš, da je finančni položaj dežele jako resen. Zato je treba največje varčnosti. Glede armade sodi vlada, da bodo nove mažarske pridobitve le povzdignile ugled armade in utrdile dualizem. V 12. letih bode dovolj ogrskih častnikov. Končno grof Tisza zagovarja skupno

carinsko czemlje. Zbornica je nato odobrila ves proračun in ostale točke dnevnega reda.

Novi finski guverner

knez Obolenski je došel danes v Helsingfors. Koj ko prevzame svoje pošte, bo popotoval po Finskem, ker hoče spoznati položaj. V Peterburgu so mnenje, da bo po carjevem naročilu Obolenski vladal bolj milo, kakor je vladal njegov umorjeni prednik „Osvobođenje“, katero izbaja v Stuttgartu, poroča, da je Obolenski sam priporočal carju milejšo politiko na Finskem.

Izseljevanje židov iz Rusije.

Iz Berlina poročajo: Na Ruskem se židje vedno bolj izseljujejo. V zadnjem času se je izselilo vsak dan 10 do 15 židovskih rodbin iz Rusije v Ameriko. Od januarja se je samo iz Dünaburga izselilo do 2000 židovskih rodbin.

Buri v Vzhodni Afriki.

V Deagrabajski zalvi je pričetkom julija došlo 50 Barov, kateri so hoteli ustanoviti naselbino v Kilimanžarskem okrošju. Ko so Buri videli, da imajo Nemoi zamorske vojake, so vprašali, zakaj nimajo Nemoi belih vojakov. — Ko so dobili odgovor, da Evropei ne vzdržijo podnebja, so kazali na svoje otroke in rekli: „Naši otroci bodo vsi nemški vojaki in takrat ne bodo potrebni zamorski vojaki.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. avgusta.

Pomiloščenje. Povodom svojega rojstnega dne je odpuštil cesar 88 kaznjencem nadaljno kazen. Od teh je bilo 7 v moški mariborski kaznilnici, 6 v Gradcu, 6 pa v ženski kaznilnici v Begunjah.

Osebnosti. Gozdni inšpektorji komisar Karol Jelen je prestavljen iz Postojne v Ljubljano in bo vodil prvi ljubljanski gozdni nadzorni okraj.

C. kr. kmetijska družba za Kranjsko. Kakor poročajo z Dunaja, je potrdil cesar izvolitev deželnega glavarja Otona pl. Detela predsednikom c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

Družba svetega Mohorja šteje letos 84 598 udov, torej 8504 več ko lani. Radelo se bode letos 507 588 knjig, ki se bodo pričele razpošiljati meseca septembra.

Skrajna netaktnost. V Slovenjem Gradcu so včeraj povodom cesarjevega rojstnega dne razobesili na poslopju „Narodnega doma“ slovensko zastavo. Nemškutarski občinski odbor pa je ukazal s silo slovensko zastavo odstraniti. Redar jo je res s silo snel in nekam odnesel. Proti tej skrajni netaktnosti in škandaloznemu postopanju nemškega obč. odbora so Slovenci takoj vložili pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo, katero pa se drži pasivno in je mirno gledalo to nečuveno ravnanje. Pač pa so Nemoi smelo postavili ravno pred „Narodni dom“ frankfurtarico, ki jo čuvajo oblasti. Slov. Gradec šteje okoli 1000 prebivalcev, od teh je bilo pe zadnjem ljudskem štetju 400 Slovencev. Skandal je tm večji, ker Slovenci niso hoteli izjaviti, marveč le pokazati svojo zvestobo do vladarja.

Jugoslovanski kongres zdravnikov in naravoslovcev. Kakor smo že poročali, vrši se od 18. do 22. septembra pod pokroviteljstvom kralja Petra I. v Banjogradu prvi kongres srbskih zdravnikov in naravoslovcev, ki pa obeta postati prvi jugoslovanski kongres, ker se ga bodo v velikem številu udeležili Bolgari, Hrvati in Slovenci in so tudi mnogi Čehi naznanili svojo udeležbo. Od slovenskih zdravnikov prijavila sta primarij dr. El. Slajmer in dr. Démeter vitez Beiwels Trsteniški predavanja.

Šolske spremembe. Zidanski učiteljici v Htederaici gđ. Mariji Susterič je podeljeno učno mesto v Grahomem; na njeno mesto pride začasna učiteljica v Starem trgu pri Ložu gđ. Leopoldina Rant. Iz Crknice v Stari trgu pri Ložu je prestavljena učiteljica gđna. Pavlina Lampe. Začasna učiteljica gđ. Marija Blaznik je iz Fara prestavljena v Banjaloko.

V Gorjah, dne 18. avgusta. Danes smo pokopali tukaj Blaža Kunstelja iz Poljsice, ki je 60 let star in z zakramenti previden po kratki pljučni bolezni 16. t. m. mirno v Gospodu zaspal. Rajniki je bil mož stare korenine, ki je zvesto vršil svoje verske dolžnosti, ki je pa tudi v gospodarskem oziru vrlo napredoval. Ker je dobro vedel, da se mora tudi kmet učiti, ako hoče dobro shajati pri kmetiji, poslal je dva sina na kmetijsko šolo na Grmu, pa tudi sam je marljivo prebiral kmetijske časnike in je

tako dosegel, da so bila njegova zemljišča najbolje obdelana. Zlasti se je trudil za umno sadjerejo in je imel na svojih vrtovih najboljše vrste žlahtnega sadja. In še so dobri otroci največja čast očetu, moramo pokojnika tudi v tem imenovati srečnega. Starejši sin je znani jesuit p. Kunstelj, ki je prišel za Veliko Gospodnico v duhovno pomoč v Gorje, pa ni vedel, da je ravno prav prišel k smrti in pogrebu svojega očeta. Gialjivo in spodbudno je bilo, ko je p. je suit sam vodil spreved v družbi domačih dveh gospodov in g. Mraka iz Bele, in je tudi sam opravil molitve za rajncega. Ena hči je usmiljenka v Gradcu, dva sta se že oženila, en sin in ena hči, ki sta še doma, sta oba v Marijini družbi. Rajniki je bil tudi ud bralnega društva od njegovega začetka; zato so ga tudi mnogi družabniki z zastavo spremili k grebu. Vseled tako vzglednega delovanja ni čuda, da so pokojnika njegovi sosedje volili tudi v razne zastope; tako je bil več let v načelstvu hranilnice in do zadnjega tuji občinski odbornik. Zamolčati tudi ne smemo, da se je rajniki vselej udeleževal raznih volitev in da je vedno neustrašeno stal v vrstah katol. narodne stranke. Blag mu bode spomin in da bi našel veliko po smelcev!

Iz poljanske doline. Most čez Sorona Trata je od pomladi čaka popravlja. Morda čakajo, da ga odnese voda. Ako se most re popravi, bodo pozneje troški še večji. — V Hotavljah je ples jako v dišlih, zato je izostala ondi sv. masa in nolo nedeljo. Scer pa so nekateri, ki še v cerkev ne gredo. — Nekdo je ob roko, ker jo je zastavil, a besedo snedel. — Ne ki župan v naši dolini kaj rad in brez potrebe zabavlja čez katol. narodno stranko. Moške, zapomnite si tega zabavljača. — V Srednji vasi so prenovili staro zna menje. Škoda, da je stara slika „Zadnja večerja“ pokvarjena. — Neki G. S. išče zasluka po cerkvah. Menda za to, ker vedno zabavlja.

Dar. Gosp. ces. svetnik Iv. Murnik je daroval gasilnemu društvu v Radovljici 200 K, za kar se mu društvo javno zahvaljuje.

Hitra pošta. Poroča se nam: Nekdo je v Zireh dobil 16 t. m. pismo, katero je bilo v Gorenji vasi oddano 13 t. m. Torej je pismo romalo skoraj tri dni, dasi vozi iz Gor. vasi v Zireh vsakdanja pošta in se peš pride v dveh urah.

Društvo državnih uradnikov v Gradcu nam kot osrednje društvo avstr. drž. uradnikov piše: Dve uradniški društvi sta ravnim tvrdkam podelili naslov „Zalagatelj c. kr. drž. uradnikov“, ter prejele plačilo v obliki pristojbin za inserate. Ta naslov pa vzbuja domnevanje, kakor da bi vsi uradniki bili s tem v zvezi. Zato uradniško društvo v Gradcu izjavlja, da ni v nobeni zvezi s temi naslovi.

Meso na Vrhniki, kakor se nam poroča, ni še prav nič cenejše, četudi je vobče padla cena živini. Ravniki mesarji še vedno prodajajo meso za 45 do 50% dražje ko lani, pa tožijo da imajo izgubo. Da, nihče ni dolžan, da bi delal zastoj ali selo z izgubo, toda v tem slučaju je stvar že prehuda. Ali ni mogoče, da bi tudi konsumenti napravili svojo zvezo?

Prevaževalni železnični stroji ne bodo ponoči več imeli rdečih, marveč dobe iz varstvenih osirov zelene svetilke.

Toča je pobila v Tehovcu, občina Medvode, posestnikom popolnoma vse poljske pridelke 10. t. m.

Abiturijentom se nudi prilika, da pred nastopom akademičnega pota opravijo tridnevne duhovne vaje v rezidenciji oo. jezuitov v Ljubljani, Elizabetina cesta 5. Začetek je 8. septembra zvečer ob 6. uri; sklop 12. septembra zjutraj. Udeležniki naj se oglašajo ustmeno ali pismeno vsaj do 4. septembra pri o. Alojziju Žužek v omenjeni rezidenciji. — Ča. gg. duhovniki naj blagovolijo znane abiturijente opozoriti na ta razglas.

Mladi gozdi. Iz kočevskega okraja se poroča, da so posekali večje nasade mladega gozda.

Ogenj v Čirčihah Dne 18. avg. čb štirih popoldne je pogorel v Čirčihah pri Kranju pod Jerneja Fafarja (Moja) Zažgal je neki otrok. Na podu je bilo veliko slame. K sreči je veter odganjal plamen proč od vasi. Gasilci iz Smartina in Kranja so bili kmalu na mestu.

Prememba posesti. Veleposestvo Poganeč pri Lutji je kupil od ministerialnega tajnika barona Wolfarta za 40 000 K drž. in dež. poslanec g. ravnatelj Povše.

Cesarjev dar. Za pogorelec v St. Mohorin je cesar daroval 500 K.

Treščilo je v vasi Lukovki, trebanjske fare v hišo nekega posestnika. Hiša je pogorela.

Iz Bevk smo prejeli dopis z več podpisi. Glasi se: Neki močiček je nedavno v „Narodu“ blatil našega priletnega g. duhovnika ter proglasil Bevčane za liberalce. Sodimo pa, da „Narodov“ dopisnik dobi k večjemu enega, kateremu morda ugajajo nje

gove naslanosti. Dopisniku svetujemo, naj ne lovi muh po Bevkah, ker mi Bevčani ne potrebujemo njegovih nankov. Kjer je bil, do slej, ondi naj tudi ostane ter uživa svojo pokojnico, ki mu je nočemo savidati. Ako smo toliko let shajali brez njegovih svetov in pomoči, hočemo tudi v bodoče. — Ali sta razumeli?

Trpinčenje vojakov. V tork je na orožni vaji pri Reki valed soldnarice umri neki vojak, a drugi je smrtonevarno bolan.

Z Ježice se nam piše: „Naroda je objavil nedavno notico, da je nekega gospoda napadlo 20 mladeničev. Dotični gospod je gotovo po dvoje ali troje videl, ker na celih Ježici ni 20 fantov. Nikakor ne zagovarjamo nerodnosti mladih ljudi; naj jih kaznujejo, ako so res kaj takega naredili. Odločno pa ugovarjamo, da bi kdo tudi poštene fantje pital s „kat. šnopsarji“. Mirna gospoda ni še nikdar imela povoda, priteževati se proti tukajšnjemu prebivalstvu. Kdor pa išče, ta najde in naj krivdo sebi pripiše.“

Speči vozniki. Poroča se nam: Na cesti iz Podbrda skozi Železnike do Loke je vedno polno voznikov, ki vozijo za tvrdo Redlich & Berger. Res, da so v hudi vročini vozniki utrujeni in zaspani, a zaradi javne varnosti bi vendar ne smeli spati na vozeh. Orožniki se pritožujejo, da vse kazni nič ne pomagajo. Tako pa vendar ne more ostati, ker se ljudstvo sploh pritožuje.

V Radečah pri Zidanem mostu priredi pevsko in tamburaško društvo »Kuma« povodom desetletnice otvoritve Franc. Jožefovega mostu slavnost s slededim sporedom: V soboto, dne 20. avgusta zvečer, bakljada in razsvetljava mostu. V nedeljo, 21. avgusta popoldne ob 4 uri veselica s koncertom in šaljivo pošto. Vstopnina k veselici 30 vin. Zvečer ob 8. uri v dvorani »Narodnega doma« v Radečah narodna igra s prtem »Revček Andrejšček«. Cene prostorom: I. sedež 1 K 20 v.; II. sedež 80 v.; III. sedež 60 v.; stojišča 30 v. Po predstavi prosti zabavi. Pri veselici in predstavi sodeluje celjska »Narodna godba« pod osebnim vodstvom gosp. Koruna.

Ljubljanske novice.

Nedeljski počitek pri vojaštvu. Vojaški poslovnik, uene kojice, posebno pa v nedavnem času izišla naredba vojnega ministarstva, določajo, naj imajo vojaki ob nedeljah in praznikih prosto. Zl, da se ukazi in predpisi navadno ne izvršujejo. Če imajo višje oblasti dober namen, pa večkrat nižje oblasti delajo na svojo roko. Ali je to nedeljski počitek, če mora moštvo ob nedeljah opravljati celo dopoldne razna dela, kakor snazjenje oblek, orožja itd.; ali je počitek to, da se vrše baš ob nedeljah in praznikih vse vizitacije, opravljajo dela v skladiščih, presušajo in dištajo obleke, kakor da bi zato ob delavnikih ne bilo časa. Pona jve čkrat moštvo ne more zaradi označenih del, ki bi se lahko vršila vsa k dan, izpolnjevati svojih verskih dolžnostij. Kako malo se spoštuje nedeljski počitek pri vojaštvu, razvidno je tudi iz sledečega: Preteklo nedeljo, dne 14 t. m., prišlo je k 17. pešpolku približno 60 nadomestnih rezervistov. Dopoldne so se preoblečili in popoldne hajdi na strelišče! Ali je res potrebno, da se morajo vršiti strelne vaje v nedeljo? — Prihodnjo nedeljo, 21. t. m., prišlo bo do 550 rezervistov k vajam. Trajalo bo cel dan, da bodo vpisani, preoblečeni in nastanjeni. Cemu si voli vojaška uprava zato baš nedeljo, da s pisarniškim oobjem vred cel dan počitka izgubi na stotine vojakov. — In zopet: za nedeljo, dne 28. t. m., določeno je streljanje v Bazuljaku pri Rakeku. Približno 600 mož streljalo bo skoro cel dan. In kako lahko bi to preložili na drugi dan. Vsak človek bo gotovo priznal, da je vojaški stan težaven in služba naporna. Potem pa mu odpade, kakor smo navedli, še tista troha odmora v nedeljo in praznik. Vsak delavec, obrtnik, trgovec ali uradnik se oddahne te dni, zakaj bi torej ne imelo popolnega počitka vojaštvo? Upamo, da se želja vsega vojaštva po popolnem nedeljskem počitku kmalu izpolni.

Razburjeni Angleži, o katerem smo poročali včeraj, da je moral čakati na drug vlak, je imel pač vzrok biti razburjen. V kovčku, katerega mu je odpejal pred nosom brzovlak, je imel 50 tisoč frankov. A pomirili so se mu živci na Zidanem mostu, kjer ga je čakala njegova prtljaga in pa — denar.

Smrad ob Ljubljani. Povsod, kamor se človek poda zlah ob nabrežju Ljublanice, sijajo nasproti hšni kanali, iz katerih kuži smrad vsi okolico. Ali bi se ne dali ti konci kanalov izpeljati nižje v strugo ali pa voda iz Gruberjevega kanala za dobo take suše napeljati. Za beaških 100 ali 150 kron bi se mesto obvarovalo tega stranišnega smrada.

Ljubljanska društvena godba priredi jutri zvečer na vrtu hotela „Iurija“ v Kolodvorskih ulicah društven koncert. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane prota, nečlani plačajo 40 vin.

Za „komarjevo nedeljo“ dne 28. t. m. delajo v Sški velike priprave. Na to nedeljo privabijo šišenski »bobi« in »piščanci« mnogo občanov iz Ljubljane in okolice. Letos pa bodo ob enem veselica v prid šiške mladine, gasilnega društva ter družbe sv. Cirila in Metoda. Nastopili bodo štirje pevski zbori, igrali tamburaši, društvena in dve drugi godbi; na sporedu so aršolov, rusko-japonska pčsta, cvetlični sejem, tehtnica, plezanje na smreko itd. Narodne gcepice bodo prodajale razne predmete, tudi »narodni kolek«. Popoldne in zvečer bodo zrakoplovi zabavali občinstvo. V Vrhovčevi jami se bodo po hrvaški šegi na različni pekli »pujaki« in »janjci«. Vstopnina 1q 20 vinarjev, otroci prosti.

Občni zbor krojaške zadruga bo pridno nedeljo ob pol 10. uri v „Mestnem domu“.

Samomor v prisilni delavnici. V pri silni delavnici se je danes ponoči obesil l. 1869. v Brucku na Stajerskem rojeni prisiljenec Jožef Schwellmayer. Samomorilec je bil slaboumen in si je že večeraj popoldne poizkušal umoriti. Ako je bil slaboumen, pa ni spadal v prisilno delavnico, marveč v norišnico.

Tatvina. V št. peterski vojašnici je bilo nekemu prostaku 17. pešpolka ukradena srebrna žepna ura, mala teoka zlata verižica s privescem, denarnice, v kateri so bile tri krome in zlat prstan z višnjevim kamenčkom. Nekega tatvine sumljivega vojaka so zaprli.

Srebrno iglo izgubila je 17. t. m. neka ženska na pot iz St. Vida do Šiške. Kdor jo najde, naj jo izroči pri »Kovaču« v Gor. Šiški.

Ukraden otroški voziček najden. Stari narju Cirku je ukradel neznan tat pred časom otroški voziček, ki je stal pred Cirkovo prodajalno. Policija je sedaj zasledila voziček pri neki družini na Turjaškem trgu.

Silovit prisiljenec. Na stavbišču avstro-ogrsko banke v Knaflovih ulicah sta se sprla prisiljenec Anton Krebel in neka donarica. Krebel je delavko sunil z odra, da je padla na kamenje in se znatno poškodovala.

Umrli je dne 14. t. m. v Sanju oče fi nančnega svetnika v Ljubljani, g. Nickerla pl. Ragenfeld, upokojeni polkovnik Frančišek Nickerl pl. Ragenfeld, star 87 let.

Včerajšnji gorenjski vlak št. 1715 je imel 20 minut zamude. Povzročilo je zamudo neurje na Koroškem, katero je storilo na progi Trbiž-Pontafelj tako škodo, da je za tri dni na tej progi ustavljen promet.

Treščilo je včeraj zvečer ob železniškem prelazu na Dunajski cesti v električno žarnico in jo razbilo.

Splašen vol Messarski vajenec Jožef Dežman se je v sredo popoldne peljal z vozom, v katerem sta bila uprežena vola, v Bohoričeve ulice po vodo. A vola sta se splašila in dirjala proti Martinovi cesti, kjer sta podrla branjevcu Jožetu Goršetu klop, na kateri je imel razloženo sadje.

Iz Havra je parnik francoske prekmorske družbe „La Touraine“ odplul 6. avgusta in dospel v Novi Jork 13. avgusta. Vozil je 6 dni 15 ur. — V torek je odpotovalo iz Ljubljane v Havre 24 izseljencev z otroci in 4 Makedonci. — Parnik „Finland“ „Red Star“ črte v Antwerpenu je dospel 15. t. m. v Novi Jork.

Cerkveni letopis.

Zupanove orglje v Bovcu.

Meseca avgusta l. 1903. je g. Ig. Zupan postavil v bovški dekanjski cerkvi nove orglje na 19 izpremerov. Zistem: cevna pnevmatika v zvezi s sapnico na stožke. — Orglje imajo dva manovala in pedal, oboje v normalnem obsegu. Omara je prav lepa, primerna cerkvenemu slogu. Registri so nad 2. manovalom v navadni obliki, a se ne vlečejo ven in notri, marveč glava se potisne dol ali gor. Med vsemi načini je ta še najbolj praktičen. Tehnično delo je tako jednostavno, da se ne more takoj pokvariti in lahko se reče, da je Zupan popolnoma večš pnevmatičnega sistema.

Dispozicija je sicer dobra, vendar preveč prevladujejo flavte, zato imajo orglje bolj flavni ton, decim moderni mojstri dajo orgljam orkestralen znsaj. — Intonacija je dobra v principalih in flavtah, tudi »cornett« in »mixture« zadovoljujeta; žal, da mixtura dvakrat pnavlja, dobra ušesa težko prenašajo ta nedostatek. Gamba nima rezkote in šudim se, da g. Zupan noče uvaževati opetovanih želja v tem pogledu. Pozavna in trompeta ne prestaneta niti najmilejše kritike. Dandanes imamo pač špecialiste, tovarne za jezičnike, ki producirajo krasne pozavne in trompete. — »Superoctavoppel« v

II. man. spreminja registre 8' v 4' in je velike vrednosti, v celoti je brez pomena. Tudi manjka zgornja oktava; to je nedostatek, ki ga bomo omenjali tako dolgo, da se g. Zupan uda.

Vglaba je jako dobra in se je ohranila celo leto.

Meh je izvrsten, izborno sgoščen, ima tri zajemalce z ekscentričnim vrtenom. Manuvala pa služi manjši meh z močnejšo sapo.

Kor je jako prostoren, zato bi bila omara lahko večja. Sedaj pa je premajhna in je material tako stlačen, da ni mogoče priti v orglje. Cena orgljam 7800 K in vožnina posebej, torej register 400 K.

Vobče orglje zadovoljujejo in narede v celoti mogočen vtis. — To sem spisal ne iz lastne inicijative, marveč bil sem opetovano naprošen. Z velikim veseljem omenjam in hvalim vsak napredek, a ocene ne pišem, da bi komu škodoval, marveč, da ga bodrim še k večjemu napredku. P. H.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Peterburg, 19. avgusta. Glavne utrdbe portarturske so še popolnoma nepoškodovane. Japonci so predlagali Steslju, če se uda: 1. Da puste vso posadko iz trdnjave, da se združi z drugimi ruskimi četami; 2. da se odpeljejo nevojaki na stroške mikadove; 3. da izroči Steselj Japoncem vso trdnjavo in vojne priprave. Steselj je odgovoril, da se bo boril, dokler ima še kakšno utrdbo in baterijo.

Tokio, 19. avgusta. (Kor. ur.) Admiral Togo poroča: Dve japonski topničarici sta našli 11. t. m. ruski ladji »Žiljak« in »Otvažnij«. Japonske čete s suhega so ji obstreljavale. »Žiljak« je bil zadet in je šel nazaj v Port Artur. Najbrž je »Palada« bila potopljena dne 10. t. m. ponoči vsled torpedne eksplozije.

Peterburg, 19. avgusta. V zadnjih bojih so bile japonske izgube grozne. Več tisoč Japoncev je zletelo v zrak vsled ruskih podkopov. Eno baterijo, 2 oddelka konjenice in mnogo pešcev je pokončala eksplozija. Rusi so dobili zopet svežega mesa. Japonci pa so morali postati oprezní in se več ne upajo zaradi podkopov bliže k trdnjavi.

Čifu, 19. avg. Kitajski kapitan poroča, da so bili pred Port Arturjem veliki boji 14. in 15. t. m. Bitka se je raztezala daleč in ponovila 17. t. m. Pri tem so Japonci izgubili 20.000 moč.

Mukden, 19. avg. (Kor. ur.) Na bojišču mirno. Prednje čete sovražnikov so od daljene komaj pet vrst. Vsak dan so majhni boji med prednjimi stražami. Vsak dan je pričakovati velike bitke.

Peterburg 19. avgusta. Iz Port Arturja je bežala ladja, napolnjena žerá in otrok. Japonci so ladji polomili jadra in vesla ter jo prepustili valovom. Veter jo je zanesel v Čfu.

Peterburg, 19. avgusta. Dne 4. t. m. je pred Port Arturjem padlo 10.000 Japoncev. Ranjencem strežejo Kitajci, ki nosijo rdeč križ s pešatom japonskega generala. Mrličje znašajo proč za taborišče. Tam jih po štiri in štiri sežgo v živem apnu in zavite v rjuhe pošiljajo na Japonsko. Trupla častnikov sežigajo posebej. Na vsaki rjuhi je zapisano mrličjevo ime.

Tokio, 19. avgusta. (Reuter.) General Steselj je odklonil japonski poziv, da se naj uda, kakor tudi predlog japonskega cesarja, da naj nevojaki zapuste trdnjavo.

London, 19. avg. Japonci so namerili svoje topove na skladišča ob portarturski luki in so tam povzročili več požarov. Rusi trdijo, da se morejo držati še dva meseca. Ruske mine, pokrite z ostrimi kosi železa, so mnogo škodovala japonskim obležnim četam. Civilni prebivalci Port Arturja vsi delajo utrdbe in dobivajo na dan po deset rubljev plače.

London, 19. avg. t. Angleški admiral Battenberg, ki odpotuje v Petrograd, nese baje pismo kralja Eivarda ruskemu carju.

Šanghaj, 19. avgusta. Japonci zahtevajo, da pridejo ruske ladje takoj iz pristanišča ali pa da jih razorožijo.

Petrograd 19. avgusta. Japonci vedno bujše obstreljavajo utrdbe. Zidnje tri dni pršlega tedna so streljali neprenehoma. Čez 200 projektilov je udarilo v mesto. Eden je ubil nasenkrate šest čb.

Zagreb 18. avgusta. Povodom kraljevega rojstnega dne so bile na vladnih poslopih poleg hrvaških izobešne tudi mažarske zastave, katere je policija stražila.

Zug, 19. avgusta. Kmetijski izletniki povsod prijazno sprejeti; večraj zjutraj so bili povodom cesarjevega rojstnega dne pri sv. maši, opoldne so imeli slavnostni obed na Rosenbergu pri Zugu.

Belgrad, 19. avg. Za kronanje kralja Petra zahtevajo ministri kredita 100 tisoč frankov.

Ženeva, 19. avg. Ilniky, ki je napadel ruskega ministra v Bernu, je iz norišnice prepeljan v ječo, ker so ga spoznali za zdravega.

Zahvala.

Ker mi drugače skoraj ni mogoče, zahvaljujem — povrnivši se — tem potom najtopleje vse one p. n. gospode, ki so mi tako prijazno in blagohotno čestitali o priliki petdesetletnice mojega mašništva.

Ljubljana, 19. avgusta 1904.

Karol Heidrich

misijonski duhovnik in kurat v deželni bolnici.

Iščem prodajalko

za c. kr. glavno zalogo tobaka.

A. Casagrande v Ajdovščini.

1380 3-1

Pozor, mizarji!

Radi bolezní razproda se več vrst različnega mehkega in trdega lesa, dalje popolnoma novo, pred tremi meseci naročeno mizarско orodje za tri delavce.

Oglasiti se je pri Franu Hočevnar, mizarškem mojstru v Metliki. 1389 4-4

Slovinci in Slovenke!

kupujte

perilno milo

v prid družbe sv. Cirila in Metoda,

katero je najboljše sedanjih kakovosti. 1133 10-10

Otvoritev gostilne.

Uljudno naznanjava, da jutri,

v soboto, dne 20. avgusta t. l.

otvoriva gostilno

v Kolodvorskih ulicah št. 31

in se spošt. občinstvu priporoča za mnogobr. obisk.

Z odličnim spoštovanjem

1384 1-1

Martin in Ana Lampert.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državah papirjev, srečk, denarjev itd. Navarovanja za izgube pri srebanjih, pri iztrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsake srebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična dolniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vsotni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 366